

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

21 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Cobzac Elena, Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Boico Victor,

a judecat, fără citarea părților, recursul în anulare declarat de către Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, prin care solicită casarea sentinței Tribunalului militar al Frontului Transcaucazian din 24 august 1945, în cauza penală privindu-i pe

Danila Savva Xxxxx, născut în xxxxx, originar din Xxxxx;

Negara Martîn Xxxxx, născut în xxxxx, originar din Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

30.06.2020 – 21.07.2020 (instanța de recurs în anulare).

Asupra recursului în anulare, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Tribunalului militar al Frontului Transcaucazian din 24 august 1945, **Danila Savva și Negara Martîn**, au fost condamnați în baza art. 58/1 lit. a) Cod penal al RSFSR, cu aplicarea sancțiunii art. 58-2 Cod penal al RSFSR, la 10 ani închisoare, cu executarea pedepsei în lagărul de reeducare prin muncă, cu interdicția drepturilor prevăzute de art. 29 lit. a), b), v) Cod penal al RSFSR pe un termen de 5 ani, cu confiscarea averii care le aparține.

2. Potrivit sentinței, condamnații Danila Savva și Negara Martîn, au fost declarați vinovați și condamnați pentru faptul că, au comis trădare de patrie, în următoarele circumstanțe: în timpul ocupației naziste au fost racolați în calitate de agenți secreți pentru îndeplinirea misiunilor de spionaj, în acest scop fiind dislocați pe teritoriul unde se afla armata roșie.

În cadrul ședinței de judecată inculpatul Danila Savva vina a recunoscut și a declarat că, în timpul cât se afla în prizonierat, a fost racolat ca agent secret, avînd misiunea de a acumula informație despre armata roșie. În acest scop, în luna mai al anului 1944 împreună cu Negara Martîn au fost debarcați în apropierea teritoriului unde era dislocată armata roșie, unde au fost reținuți.

În cadrul ședinței de judecată inculpatul Negara Martîn, vina a recunoscut și a declarat că, în anul 1944 a fost racolat ca agent secret, urmînd să acumuleze informație despre dislocarea trupelor sovietice. Fiind dislocați împreună cu Danila Savva în spatele frontului, au fost reținuți.

3. Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, în temeiul art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, a declarat recurs în anulare, solicitând casarea sentinței, în privința lui Danila Savva și Negara Martîn în baza art. 58/1 lit. a) Cod penal al RSFSR, cu încetarea procesului penal și reabilitarea acestora.

În susținerea argumentelor formulate, Procurorul General Adjunct a invocat că Conform prevederilor art. 58/1 lit. a) Cod penal al RSFSR, urma să poarte răspundere persoana care a comis trădare de patrie - acțiunea săvârșită de către cetățeanul URSS în detrimentul puterii militare a URSS, împotriva independenței statale sau integrității teritoriale, ca spionaj, transmiterea secretului militar sau de stat, trecerea de partea dușmanului, evadarea sau zborul peste hotare.

În cadrul anchetării cauzei penale, precum și examinării acesteia de către Tribunalul militar, nu a fost stabilit faptul trădării de patrie comise de către Danila Savva și Negara Martîn.

De altfel, de către instanța de judecată a fost încălcat un drept fundamental al inculpaților Danila Savva și Negara Martîn, și anume cel la apărare, dat fiind faptul că cauza a fost examinată în lipsa unui apărător, participarea căruia era obligatorie.

Astfel, recurentul a considerat că, condamnarea lui Danila Savva și Negara Martîn pentru trădare de patrie constituie un viciu fundamental comis în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, fiind încălcat dreptul la un proces echitabil.

4. Judecând recursul în anulare declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 6 pct. 44), art. 22 alin. (3), art. 452 alin. (1), art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare de către Procurorul General și adjuncții săi în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată. Viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârile pronunțate, se consideră încălcarea esențială a drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului. Hotărârea judecătorească definitivă împiedică reluarea examinării procesului penal în privința aceleiași persoane pentru aceeași faptă, cu excepția cazului în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea pronunțată.

La 30 decembrie 1992 a intrat în vigoare Legea nr. 1225-XII din 08.12.1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Colegiul penal lărgit menționează că potrivit art. 3 lit. a) al Legii nominalizate, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilite în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 07 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice în baza deciziilor organelor de stat judiciare sau extrajudiciare pentru „trădare de patrie”.

Sub acest aspect, instanța de recurs în anulare reține că Danila Savva și Negara Martîn, au fost condamnați prin sentința Tribunalului militar al Frontului Transcaucazian din 24 august 1945, în baza art. 58/1 lit. a) Cod penal al RSFSR, pentru trădare de patrie.

Conform art. 5³ alin. (2) al Legii nr. 1225-XII din 08.12.1992, recursurile în anulare se examinează de către Curtea Supremă de Justiție în modul stabilit de Codul de procedură penală pentru examinarea recursurilor în anulare.

Ținând cont de cele constatate și de prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit constată prezența în speță a motivelor întemeiate de a interveni în hotărârea judecătorească irevocabilă de condamnare a lui Danila Savva și Negara Martîn în baza art. 58/1 lit. a) Cod penal al RSFSR, cu aplicarea sancțiunii art. 58-2 Cod penal al RSFSR, cu casarea acesteia și în temeiul prevederilor art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, cu încetarea procesului penal, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală, și reabilitarea condamnaților.

Prin urmare, în temeiul circumstanțelor nominalizate, recursul în anulare urmează a fi admis, cu casarea totală a hotărârii irevocabile contestate, ca fiind afectată de un viciu fundamental și dispunerea încetării procesului penal, pe motiv că sunt prezente circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală.

5. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b), art. 453 alin. (1), art. 457 alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursul în anulare declarat de către Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, casează total sentința Tribunalului militar al Frontului Transcaucazian din 24 august 1945, cu încetarea procesului penal în privința lui **Danila Savva Xxxxx și Negara Martîn Xxxxx**, în baza învinuirii pe art. 58/1 lit. a) Cod penal al RSFSR, cu aplicarea sancțiunii art. 58-2 Cod penal al RSFSR, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea lor la răspundere penală și dispune reabilitarea acestora, în conformitate cu art. 3 lit. a) a Legii Republicii Moldova nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992, privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **21 iulie 2020**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Cobzac Elena

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Boico Victor